

تبیین معیارهای طراحی معماری باتاکید بر هندسه های مقرنس دوره صفویه

محسن ترک ارزانفودی^۱، رضا عریانی نژاد^{۲*}، محمد مهدی گودرزی سروش^۳

۱- محسن ترک ارزانفودی، دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان

۲- رضا عریانی نژاد^{*}، مهندس معماری، استادیار، گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان

۳- محمد مهدی گودرزی سروش، دکتری معماری، استادیار، گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان

(استخراج از پایان نامه، محسن ترک ارزانفودی، دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان با موضوع: تبیین معیارهای طراحی معماری با تأکید بر هندسه های مقرنس دوره صفویه در قالب طراحی فرهنگسرا)

چکیده

معماری، هنر نمایاندن اندیشه ها است؛ اندیشه هایی که از گذشته بر جای مانده است تا جلوه گر سال ها فرهنگ و تمدن باشد. معماری ایران تجلی روحی آسمانی بر زمین و نمود تعالی بشری است. معماری شامل تقارن، تناسب، تعادل، هارمونی و هم چنین مقرنس، کنگره و گچ بری می شود و در حقیقت ترویج خیر بر شر و باطن بر هر چه بیرونی است. برخی از ویژگی های معماری ایرانی عبارت اند از: مردم واری، پرهیز از بیهودگی، خودبسندگی، درون گرایی و... این ویژگی ها در کنار یکدیگر، معماری ای مبتنی بر نظامی هندسی را شکل داده اند که هندسه، جزئی جدایی ناپذیر آن است؛ تا جایی که هندسه، عاملی برای شناسایی دوره و تاریخ شکل گیری بنا محسوب می شود (مولوی، ۱۳۸۱) تاکید معماری ایرانی بر زیبایی متمرکز بوده و علم هندسه ابزار قدرتمندی است که معمار ایرانی را قادر به اندازه گیری تناسبات فضایی و خلق توازن، نظم و زیبایی در زمین می کرده است. از آنجا که هدف معماری به تصرف در آوردن روح و عقل بود، هندسه ابزاری در دست معماران ایرانی شد تا به وسیله آن اشکالی از گیاهان و جانوران را که در ذات خود مقدس بودند، توسعه بدهند. در بناهای تاریخی معماری، تمام اندازه ها در کمال خود (ارتفاع، طول و عرض) و در اجزای ترکیب کننده آن (شامل الگوهای هندسه سطحی) وابسته به هم بوده و هرگز از هندسه جدا نبوده اند. به این شکل هنر هندسه کلید اساسی برای ایجاد ارتباط بین ساختمان و اتگاره هاست که سازنده در ذهن خود دارد. (خوارزمی و افهمی، ۱۳۸۹، ۱۰).

واژگان کلیدی: معماری ایرانی، هندسه، مقرنس، دوره صفویه